

माञ्च द्रेणं ह्यपञ्चैव यथा संमन्यते भवान् । तथा स समरस्त्राघी मन्तव्यो रथसत्तमः ।
काश्यः परमशीघ्रास्त्रः स्नाघनीयो नरोत्तमः । रथ एकगुणो मह्यं ज्ञेयः परपुरञ्जयः ।
अयञ्च युधि विक्रान्तो मन्तव्योऽष्टगुणो रथः । सत्यजित् समरस्त्राघी द्रुपदस्यात्मजो युवा ।
गतः सोऽतिरथ त्वं हि धृष्टद्युम्नेन सम्मितः । पाण्डवानां यशस्कामः परं कर्म करिष्यति ।
अनुरक्तश्च शूरश्च रथोऽयमपरो महान् । पाण्डुराजो महावीर्यः पाण्डवानां धनुर्धरः ।
दृढधन्वा महेष्वासः पाण्डवानां महारथः । श्रेणिमान् कौरवश्रेष्ठो वसुदानश्च पार्थिवः ।
उभावेतावतिरथौ मतौ परपुरञ्जय ।

५८१५

५८२०

इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्वणि रथातिरथसङ्ख्यानपर्वणि पाण्डवरथातिरथसङ्ख्यायां सप्तव्यधिकशततमोऽध्यायः

॥ १७० ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ रोचमानो महाराज पाण्डवानां महारथः । योत्स्यते ऽमरवत्सङ्गे परसैन्येषु भारत ।
रिपुजित् कुन्तिभोजश्च महेष्वासो महाबलः । मातुलो भीमसेनस्य स च मेऽतिरथो मतः ।
एष वीरो महेष्वासः कृती च निपुणश्च ह । चित्रयोधो च शक्तश्च मतौ मे रथपुङ्गवः ।
स योत्स्यति हि विक्रम्य मघवानिव दानवैः । योधा ये चास्य विख्याताः सर्वे युद्धविशारदाः ।
भागिनेयकृते वीरः स करिष्यति सङ्गरे । सुमहत् कर्म पाण्डूनां स्थितः प्रियहिते रतः ।
भैमसेनिर्महाराज हैडिम्बो राक्षसेश्वरः । मतौ मे बह्ममायावी रथयूथपयूथपः ।
योत्स्यते समरे तात मायावी समरप्रियः । ये चास्य राक्षसा वीराः सचिवा वशवर्त्तिनः ।
एते चान्ये च बहवो नानाजनपदेश्वराः । समेताः पाण्डवस्थार्थं वासुदेवपुरोगमाः ।
एते प्राधान्यतो राजन् पाण्डवस्य महात्मनः । रथाश्चातिरथाश्चैव ये चान्येऽङ्गरथा नृप ।
नेष्यन्ति समरे सेनां भीमां योधिष्ठिरीं नृप । महेन्द्रेणैव वीरेण पाल्यमानां किरीटिना ।
तैरहं समरे वीर मायाविद्भिर्जयैषिभिः । योत्स्यामि जयमाकाङ्क्षन्नथ वा निधनं रणे ।
वासुदेवश्च पार्थश्च चक्रगाण्डीवधारिणौ । सन्ध्यागताविवर्किन्दू समेथ्येते रथोत्तमौ ।
ये चैव ते रथादाराः पाण्डुपुत्रस्य सैनिकाः । सहसैन्यानहन्ताश्च प्रतीयां रणमूर्द्धनि ।

५८२५

५८३०

एते रथाश्चातिरथाश्च तुभ्यं यथाप्रधानं नृप कीर्त्तिता मया । तथा परे येऽङ्गरथाश्च केचित्तथैव तेषामपि कौरवेन्द्र ।

अर्जुनं वासुदेवश्च ये चान्ये तत्र पार्थिवाः । सर्वान्स्नान् वारयिष्यामि यावद्रक्ष्यामि भारत ।

५८३५

पाञ्चात्यन्तु महाबाहो नाहं हन्यां शिखण्डिनं । उद्यतेषुमथो दृष्ट्वा प्रतियुध्यन्तमाहवे ।

लोकस्तं वेद यदहं पितुः प्रियचिकीर्षया । प्राप्तं राज्यं परित्यज्य ब्रह्मचर्यव्रते स्थितः ।

चित्राङ्गदं कौरवाणामाधिपत्येऽभ्यषेचयं । विचित्रवीर्यश्च शिशुं यौवराज्येऽभ्यषेचयं ।

देवव्रतत्वं विज्ञाय पृथिव्यां सर्व्वराजसु । नैव हन्यां स्त्रियं जातु न स्त्रीपूर्व्वं कदाचन ।

स हि स्त्रीपूर्व्वको राजन् शिखण्डी यदि ते श्रुतः । कन्या भूत्वा पुमान् जातो न योत्से तेन भारत ।

५८४०